

Аналіз фінансової звітності кредитних спілок-членів ВАКС станом на 01.07.2014 року

Аналіз динаміки показників кредитних спілок-членів ВАКС показав, що в січні — червні 2014 року ситуації на ринку кредитної кооперації України погіршилася. Це є наслідком падіння ринкових очікувань економічних суб'єктів на фоні суспільних, економічно-політичних подій (рис. 1).

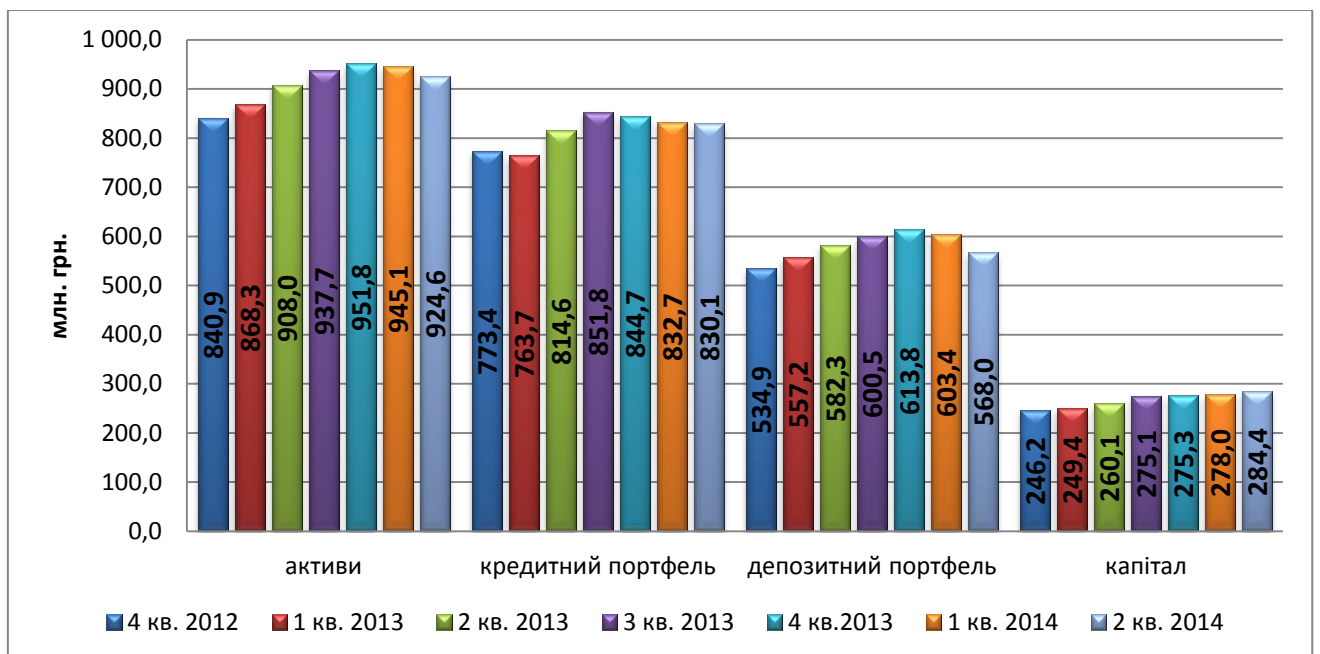

Рис. 1. Динаміка змін основних показників діяльності 133 КС-членів ВАКС (на кінець періоду)

Членами ВАКС станом на 01.07.2014 р. є 142 кредитні спілки, які охоплюють всі регіони України.

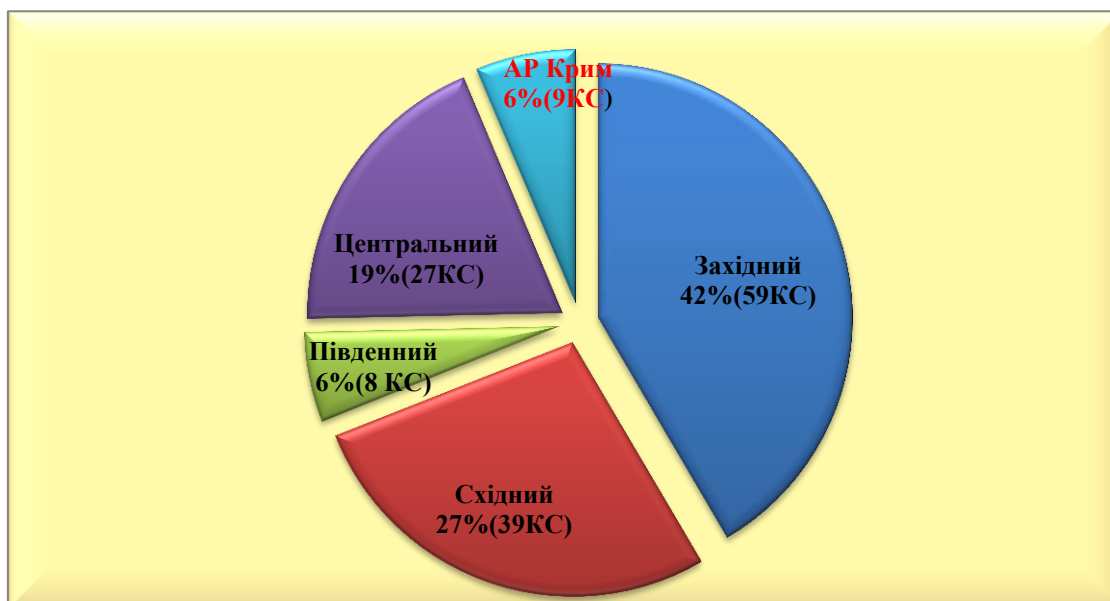

Рис. 2. Регіональна структура членів ВАКС

Найбільше членів ВАКС (59 КС) зосереджені на Заході, менше всього — на Півдні України (8 КС-членів ВАКС). Кредитні спілки-члени ВАКС Східного регіону займають 27 % (39 КС) у загальному членстві асоціації. У Центральному регіоні працюють 27 кредитних спілок, які є членами ВАКС. Зауважимо, 9 кредитних спілок АР Крим в аналізі показників членів ВАКС не враховані (рис. 2).

Зважаючи на проблеми, з якими ринок кредитної кооперації України стикнувся в 2-му кварталі 2014 року — коли відбувся стрімкий відтік вкладників і значно знизилася платоспроможність позичальників, — спілки продовжували дотримуватися доволі обережної фінансової політики. Внаслідок цього, станом на 01.07.2014 року кількість членів КС, які входять до ВАКС, становила 453,7 тисяч громадян, що на 7,4 % менше порівняно з початком року та на 6,3 % менше в порівнянні з аналогічним періодом 2013 року. Зокрема, 21,2 тисячі (4,6 %) громадян розмістили в кредитних спілках ВАКС свої заощадження у вигляді вкладів, а 109,7 тисяч (24,2 %) пересічних українців мають діючі кредитні договори (рис. 3).

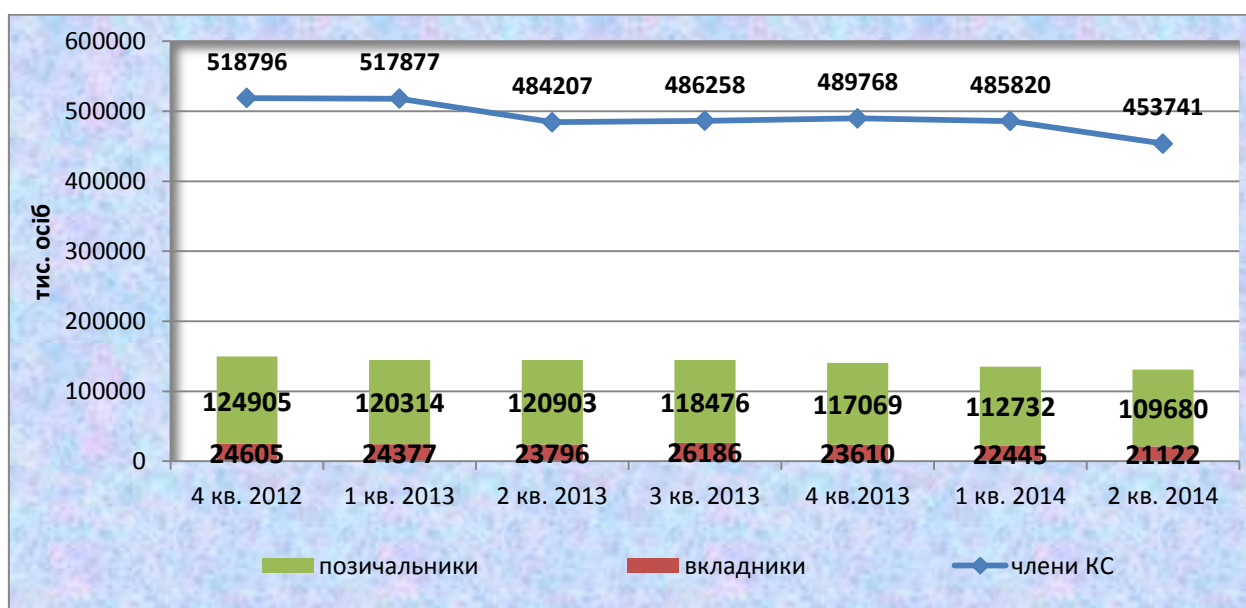

Рис. 3. Динаміка зміни кількості членів у КС-членах ВАКС (на кінець періоду)

У січні — червні 2014 року загальна сума активів кредитних спілок-членів ВАКС зменшилась на 2,9 % (до 924,6 млн грн). Порівняно з аналогічним періодом 2013 року активи КС-членів ВАКС збільшились на 1,8 %.

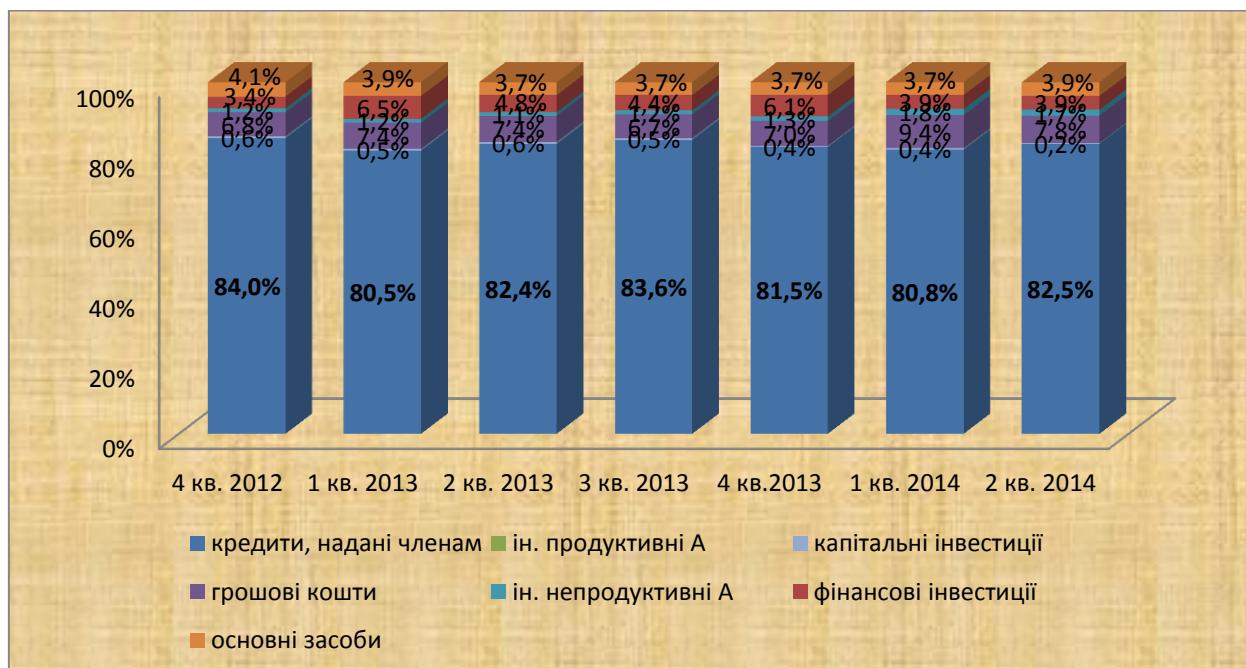

Рис. 4. Динаміка змін обсягу загальних активів КС-членів ВАКС (на кінець періоду)

Така динаміка активів у 1-му півріччі 2014 року відбулася за рахунок відтоку коштів, які були спрямовані на високоліквідні активи, а саме короткострокові фінансові інвестиції (грошові кошти на депозитних рахунках у банках).

Отже, в структурі активів кредитних спілок-членів ВАКС зменшилась сума фінансових інвестицій на 62,2 % (до 39,3 млн грн). Також, за цей же період спостерігається зменшення кредитів, наданих своїм членам, на 1,7 %. Станом на 01.07.2014 року структура активів кредитних спілок-членів ВАКС була такою:

82,5 % — кредитний портфель (дебіторська заборгованість);

3,9 % — фінансові інвестиції;

0,02 % — інші продуктивні активи;

7,8% — грошові кошти;

1,7 % — інші непродуктивні активи;

3,9 % — основні засоби;

0,2 % — капітальні інвестиції

Варто зазначити, що обсяг кредитування своїх членів у КС-членів ВАКС у січні — червні 2014 року порівняно з попереднім роком зменшився на 9,4 %. Зокрема, станом на 01.07.2014 року **середній кредит**, наданий кредитною спілкою-членом ВАКС, **склав 7,7 тис. грн.**, у той час як за аналогічний період 2013 року його розмір складав майже 6,7 тис. грн.

Кредитний портфель кредитних спілок-членів ВАКС з початку 2014 року зменшився на 14,6 млн грн (1,7 %) та станом на 01.07.2014 року склав 830,1 млн грн. При цьому, порівняно з показником станом на 01.07.2013 року кредитний портфель збільшився на 1,9 % (рис. 5).

Рис. 5. Динаміка змін обсягу загального кредитного портфеля КС-членів ВАКС і загальної заборгованості в ньому за неповернутими та простроченими кредитами (на кінець періоду)

За даними Асоціації, найбільшу частину кредитів (51 %) КС-члени ВАКС надали на термін понад 12 місяців, але значна частка припадає на кредити з терміном погашення від 3 до 12 місяців — 48 %. Незначну частку кредитного портфеля, а саме 1 % (10 млн грн), складають кредити, надані членам з терміном погашення до 3 місяців (рис. 6).

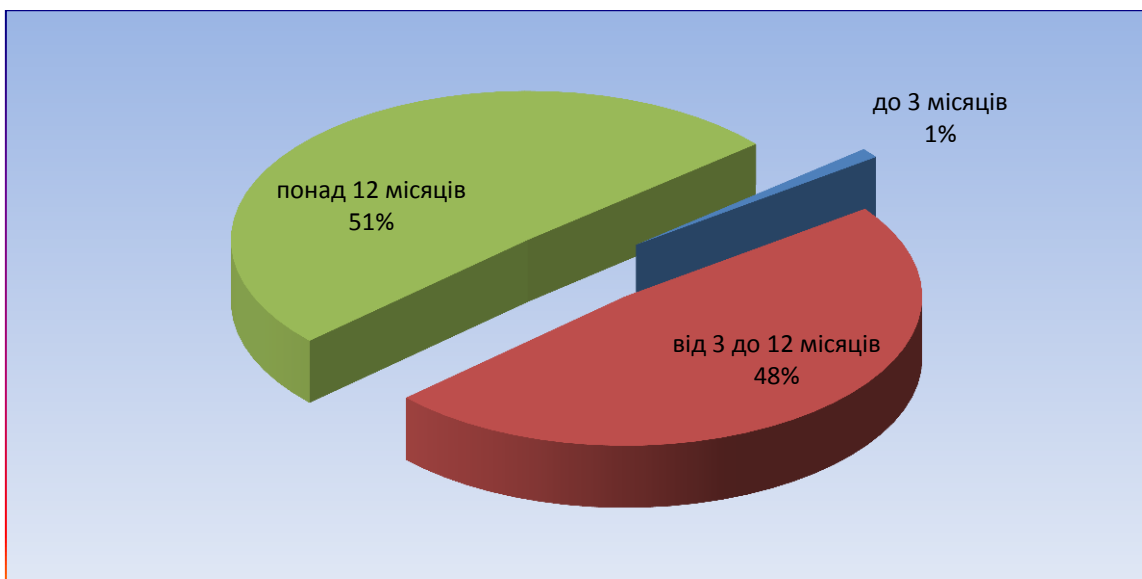

Рис. 6. Структура кредитного портфеля КС-членів ВАКС за терміном погашення (станом на 01.07.2014 р.)

Як і в попередні періоди, найбільше кредитів КС-члени ВАКС надають на споживчі потреби: придбання техніки для дому, оплату навчання, відпочинок, весілля, лікування тощо. Питома вага споживчих кредитів складає понад 63 % (517,2 млн грн) усього кредитного портфеля.

Кредити, наданні на придбання, будівництво, ремонт житла станом на 01.07.2014 року склали 18,6 % портфеля (154,4 млн грн). Комерційні кредити займають 10,8 % (89,6 млн грн). Кредити на ведення селянських і фермерських господарств — по 4,9 і 3,5 % (40,7 млн і 28,2 млн грн) відповідно (рис. 7).

Рис. 7. Структура кредитного портфеля КС-членів ВАКС (станом на 01.07.2014 р.)

Варто зазначити, що **кредитні спілки-члени ВАКС сформували резерв забезпечення покриття втрат від неповернутих позичок у повному обсязі в той час, коли** питома вага заборгованості по неповернутим і простроченим кредитам у кредитному портфелі протягом I півріччя 2014 року зросла та склала 14 % портфеля.

У структурі заборгованості по неповернутим і простроченим кредитам все ще переважають неповернені кредити терміном понад 12 місяців, питома вага яких зменшилась і станом на 01.07.2014 р. склала 46,7 % (61,1 млн грн). Та, як уже зазначали, на фоні суспільно-економічних подій, спостерігається зростання частки прострочення кредитів першого (від 91 до 180 днів) і другого (від 181 до 365 днів) рівнів простроченості.

Простроченість кредитів першого рівня за січень — червень 2014 року зросла на 13,7 млн грн і склала 37 млн грн (37 %) від усієї заборгованості. За цей же період простроченість кредитів другого рівня зросла до 17,9 млн грн (13,7 %). Частка простроченості кредитів третього рівня (від 181 до 365 днів), як і в попередні періоди, залишається на рівні 11,2 % всієї заборгованості (рис. 8).

Рис. 8. Динаміка зміни структури заборгованості за неповернутими та простроченими кредитами КС-членів ВАКС (на кінець періоду)

За даними Асоціації, за січень — червень 2014 року стрімко зменшився депозитний портфель. Зазначимо, в 1-му кварталі 2014 року сума внесків (вкладів) на депозитних рахунках кредитних спілок-членів ВАКС зменшилась на 10,4 млн грн (1,7 %), у 2-му кварталі 2014 року — «впала» ще на 35,4 млн грн (5,9 %). Отже, з початку року депозитний портфель кредитних спілок-членів ВАКС зменшився на 7,5 % (45,8 млн грн) та станом на 01.07.2014 року склав 568 млн грн. Порівняно з аналогічним періодом 2013 року цей показник зменшився на 2,5 %.

Середня сума внеску (вкладу) на депозитний рахунок кредитних спілок-членів ВАКС — 26,9 тис. грн.

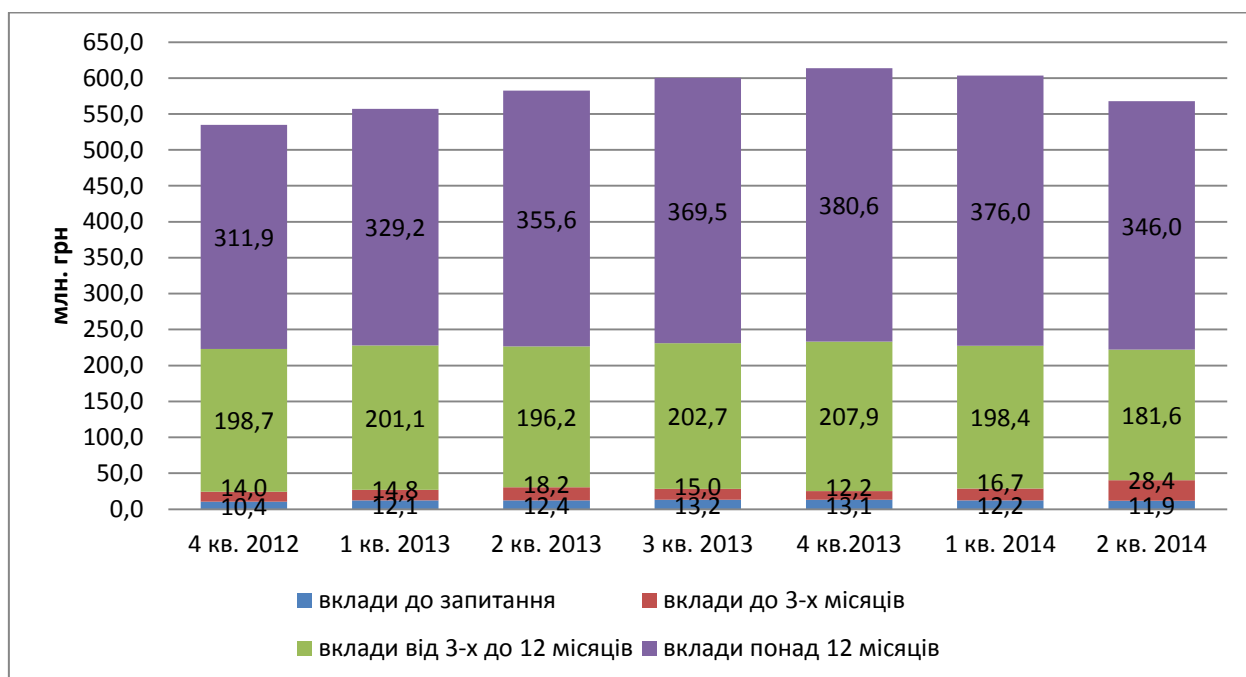

Рис. 9. Динаміка зміни структури депозитного портфеля КС-членів ВАКС(на кінець періоду)

Основну частку депозитного портфеля, а саме 60,9 % (346 млн грн) займають довгострокові вклади (понад 12 місяців). Майже третину портфеля — 32 % (181,6 млн грн) складають середньострокові вклади (від 3 до 12 місяців). Вклади до запитань і короткострокові вклади (до 3-х місяців) в структурі портфеля становлять 2,1 % (11,9 млн грн) і 5% (28,4 млн грн) відповідно (рис. 9).

Кредитні спілки-члени ВАКС залишаються найбільш капіталізованими в Україні: власним капіталом вони покривають кожну другу гривню вкладу. Зокрема, капітал кредитних спілок-членів ВАКС станом на 01.07.2014 року складає 284,4 млн грн, з яких 72,1 % — резервний капітал спілок (рис. 10).

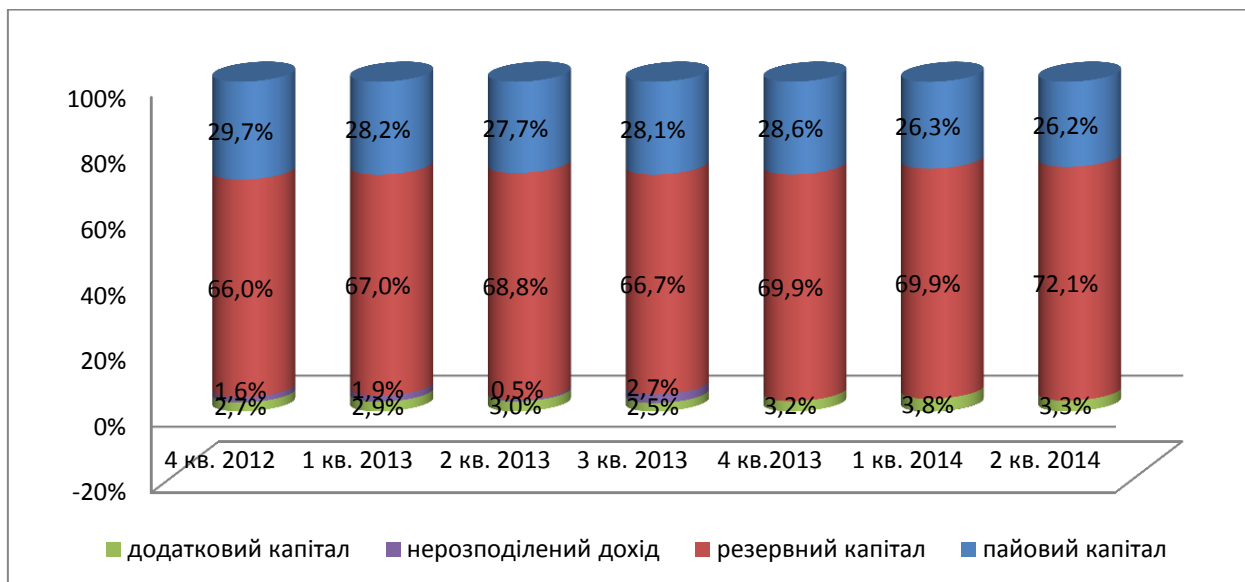

Рис. 10. Динаміка зміни частки структури капіталу КС-членів ВАКС (на кінець періоду)

Особливості розвитку регіонів

У I півріччі 2014 року найбільшу активність у кредитній діяльності продемонстрували кредитні спілки Південного регіону України, збільшивши обсяги кредитування, порівняно з I півріччям 2013 року, на 4,3 %. У той же час у Східному регіоні за аналогічний період обсяг кредитування зменшився на 32 %. Таке падіння є наслідком воєнних дій на Сході. Незначне скорочення обсягів кредитування також відбулось серед спілок Центру та Заходу України на 5,6 і 0,5 % відповідно.

Як зазначалося, кредитний портфель кредитних спілок-членів ВАКС з початку 2014 року зменшився на 14,6 млн грн (1,7 %). Таке падіння показника пояснюється зменшенням кредитного портфеля Східного регіону на 27,3 млн грн (13 %). У цей же час, кредитні портфелі Західного, Центрального та Південного регіонів зросли на 2 % (рис. 11).

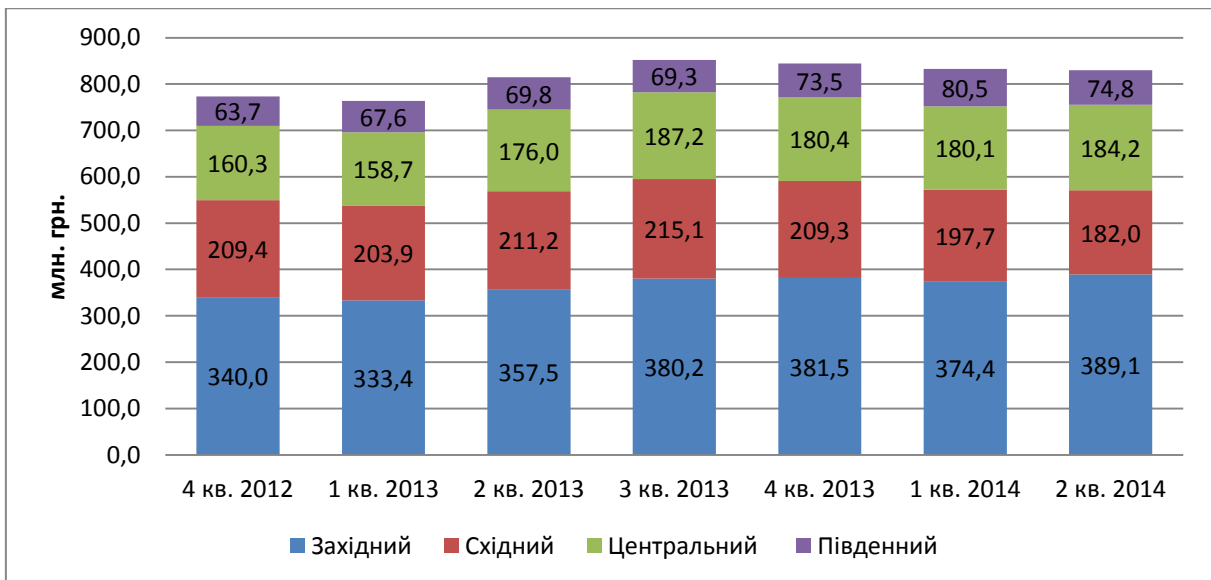

Рис. 11. Динаміка кредитних портфелів КС-членів ВАКС по регіонах

Найпопулярнішими в регіонах залишаються кредити, надані на споживчі потреби, а саме: придбання техніки для дому, оплату навчання, лікування тощо. Найбільшу увагу цьому сегменту ринку приділяють кредитні спілки Західного та Центрального регіонів — 63 % кредитного портфеля, в той час як у Південному регіоні на споживчі потреби припадає найменша частка — 59,3 %.

Значну частку кредитного портфеля спілок Центрального регіону, порівняно з іншими регіонами, а саме 22,3 %, займають кредити, надані на придбання, ремонт і реконструкцію житла.

Зокрема, враховуючи природно-географічні умови, найбільше кредитів надано на ведення селянських і фермерських господарств, які переважають у спілках Східного регіону, — 13 %.

Найбільша частка комерційного кредиту в кредитному портфелі зосереджена в Південному регіоні — 18 %, у той час як спілки інших регіонів України приділяють менше уваги цьому сегменту кредитування (рис. 12).

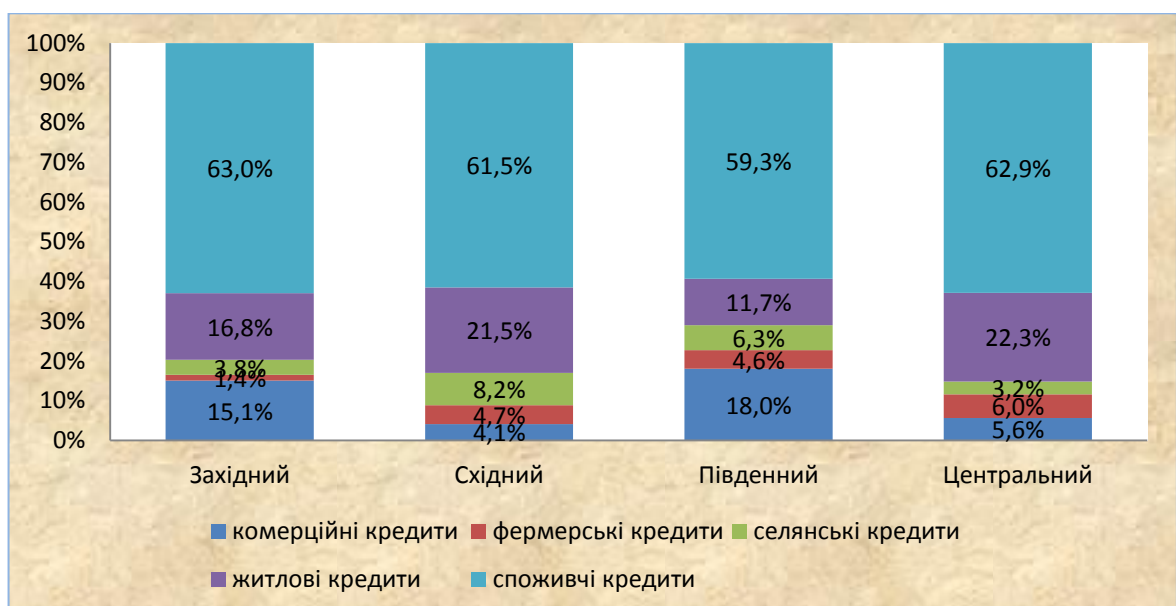

Рис. 12. Структура кредитного портфеля КС-членів ВАКС за цільовим призначення кредитів станом на 01.07.2014 р. по регіонах

Продовжує збільшуватися заборгованість за неповернутими та простроченими кредитами в усіх регіонах. Так найбільше заборгованість за кредитами в I півріччі 2014 року зросла в Центральному регіоні — на 26,1 % і станом на 01.07.2014 року склала 15,7 % (29 млн грн) у кредитному портфелі регіону. У Західному регіоні спостерігалось найменше зростання цього показника — на 13 %: станом на 01.07.2014 року заборгованість склала 12,5 % (48,8 млн грн) від кредитного портфеля регіону. Найбільша частка простроченості в кредитному портфелі зосереджена в спілок Східного регіону — 24,4 % (44,4 млн грн). Заборгованість за неповернутим і простроченим кредитам Південного регіону з початку року збільшилася на 21,4 %, але займає найменшу частку простроченості в кредитному портфелі — 11,4 % (8,5 млн грн) (рис. 13).

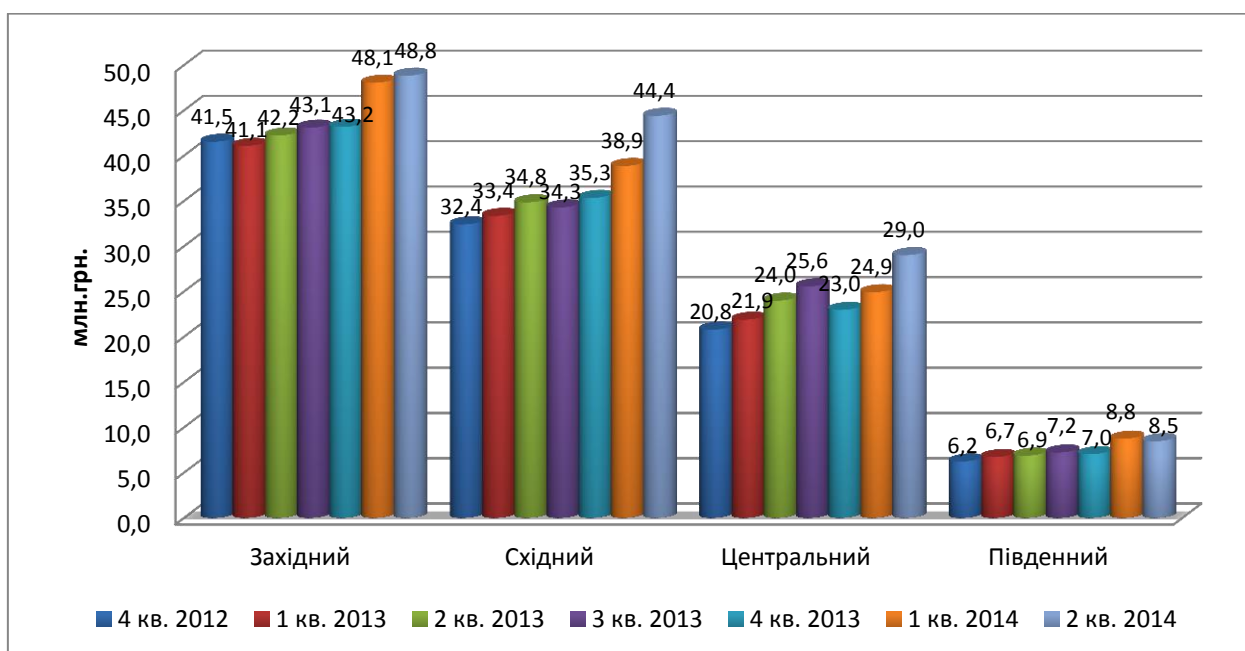

Рис.13 Динаміка заборгованості за неповернутими та простроченими кредитами КС-членів ВАКС по регіонах.

За даними Асоціації, у I півріччі 2014 року незначно зросли активи в Західному та Південному регіонах України (0,1 % та 2,3 % відповідно). У цей же час, у Східному регіоні активи скоротилися на 11,8 %.

Зауважимо, зменшення активів кредитних спілок-членів ВАКС у кожному регіоні відбулось за рахунок скорочення коштів високоліквідних активи, а саме у вигляді поточних рахунків у банках. Та саме зростання кредитного портфеля в деяких регіонах призвело до незначного приросту цього показника (табл. 1).

Табл. 1. Темп приросту активів КС-членів ВАКС по регіонах з початку року (млн грн)

	4-ий кв. 2013	1-ий кв. 2014	темп приросту 1-ий кв. 2014/4-ий кв. 2013	2-ий кв. 2014	темп приросту 2-ий кв. 2014/4-ий кв. 2013
Західний	430,6	428,6	-0,5 %	431,1	0,1 %

Східний	236,7	225,1	-4,9 %	208,6	-11,8 %
Центральний	209,0	211,4	1,2 %	207,7	-0,6 %
Південний	75,5	79,9	5,8 %	77,2	2,3 %

За підсумками I півріччя 2014 року спостерігається зменшення депозитного портфеля кредитних спілок-членів ВАКС. Зауважимо, основне зменшення депозитних портфелів у регіонах відбулися в 2-му кварталі на фоні економічної нестабільності й стрімкого підвищення курсу долара в Україні. Однак, з початку 2014 року в Південному та Центральному регіонах спостерігається позитивна динаміка депозитного портфеля. Основну частку депозитного портфеля в регіонах України займають довгострокові вклади (понад 12 місяців). Така структура портфеля свідчить про довіру вкладників до спілок і дозволяє останнім уникнути проблем з ліквідністю й платоспроможністю (рис. 14).

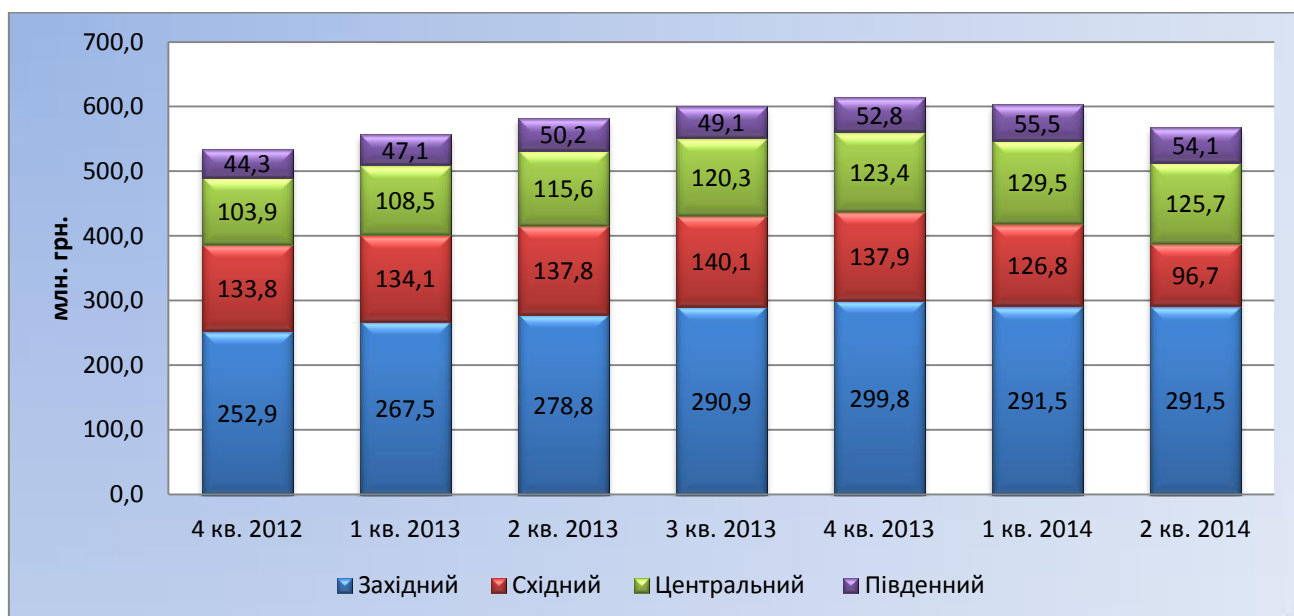

Рис. 14. Динаміка депозитних портфелів КС-членів ВАКС по регіонам

Варто зазначити, на фоні збільшення заборгованості за неповернутим і простроченим кредитам і падіннями деяких показників у регіонах, кредитні спілки-члени ВАКС продовжують збільшувати власний капітал. Найбільший приріст капіталу з початку року спостерігається в Західних регіонах — 9,1 %. Незначне зростання капіталу є на Сході й Півдні — 3 і 5 % відповідно. У Центрі, за рахунок повернення додаткових пайових внесків, капітал зменшився на 3,5 млн грн (4,8 %) (рис. 15).

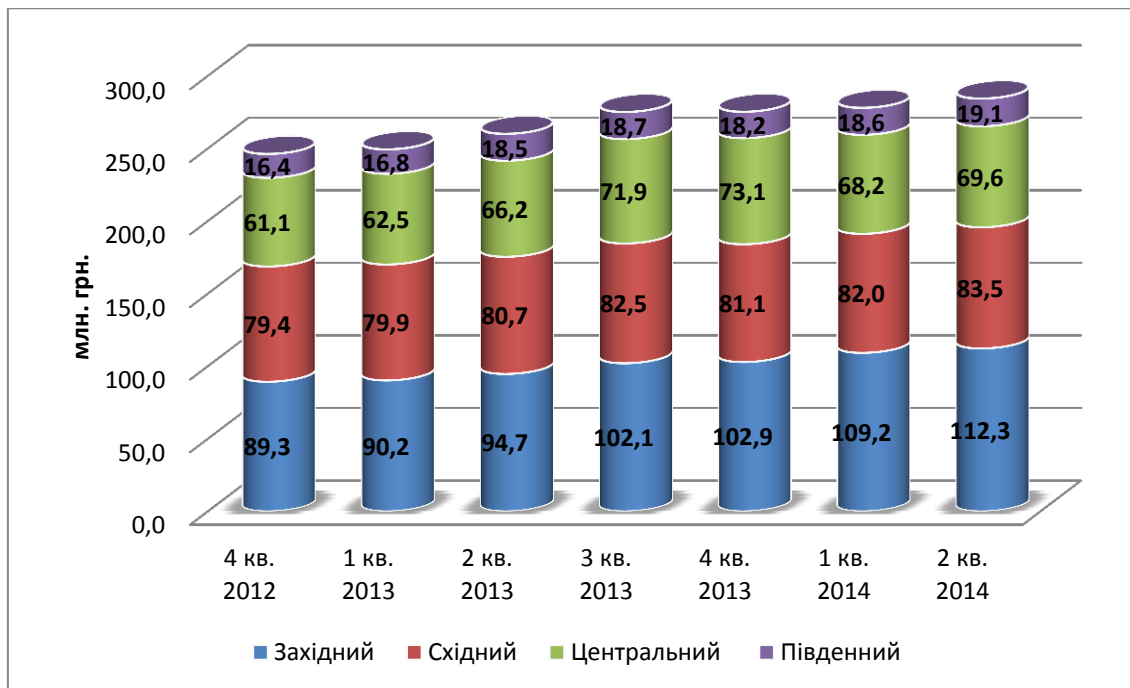

Рис. 15. Динаміка капіталу КС-членів ВАКС по регіонах

Таким чином, у кредитних спілках-членах ВАКС у січні — червні 2014 року спостерігається падіння основних показників діяльності. У першу чергу, за даними Асоціації, це зумовлено падінням показників Східного регіону. Погіршення економічного становища на Сході зумовлено воєнними діями. Останнє, поряд із політичними та соціально-економічними подіями, що відбуваються в країні від початку року, призвело до економічного спаду по всій Україні.

Зауважимо, що в Західних і Південних регіонах України за основними показниками все ж таки спостерігається позитивна тенденція.

У той же час, відбувається підвищення капіталізації та зменшення ризиків у діяльності спілок за рахунок зростання капіталу та його складових, а саме резервного та пайового капіталів, що забезпечує фінансування активів за рахунок власного капіталу.

Водночас спілки, надаючи перевагу позичальникам з позитивною кредитивною історією та високою платоспроможністю, зменшували рівень кредитних ризиків. Також спілки проводили зважену кредитно-депозитну політику, про що свідчить відсоток довгострокових вкладів — 61 % депозитного портфеля, у той час як довгострокові кредити займають 51 % кредитного портфеля. Така політика забезпечує платоспроможність і фінансову рівновагу спілки. Певну кількість вільних коштів спілки розміщують в ОКС, тим самим забезпечуючи собі високий рівень ліквідності й у випадку відтоку вкладів матимуть змогу швидко розрахуватися по своїх зобов'язаннях.

До того ж, кредитні спілки-члени ВАКС сформували резерв забезпечення покриття втрат від неповернутих позичок у повному обсязі в той час, коли питома вага заборгованості за неповернутим і простроченим кредитам у кредитному портфелі протягом I півріччя 2014 року зросла.

Такий підхід до роботи забезпечує високу надійність й якість надання фінансових послуг КС-членів ВАКС на ринку кредитної кооперації України.

На сьогодні, переважна більшість кредитних спілок, навіть в умовах воєнних дій на Сході, працює стабільно та із задовільним дотриманням вимог законодавства про фінансові послуги й захист прав споживачів.

Підготовлено аналітичною службою ВАКС

Серпень 2014 р.